

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
Криворізький державний педагогічний університет
Харківська державна академія культури
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

До 300-річчя з дня народження Г. С. Сковороди

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної
конференції**

**«Мистецька освіта у міждисциплінарному
вимірі»**

(7-8 червня 2022 року, м. Харків)

ХАРКІВ – 2022

національних симфонічних оркестрів

Секція 4. Реалізація дистанційного та змішаного навчання

80

фахівців мистецького профілю

Бучинська Г.О.

80

Використання технологій дистанційного навчання для забезпечення ефективності освітнього процесу під час дії воєнного стану в Україні

Щепакін В. М.

83

Дистанційне навчання за музичними освітніми програмами у воєнний час: проблеми і їх вирішення

Секція 5. Загальна мистецька освіта в умовах сучасних викликів

89

Іванченко Д. О., Жуков В.П.

89

Вивчення сучасного бандурного виконавства на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО

Калашник М.П.

93

Семіотика музичної реклами

Кулик О. Д.

98

Репродукції картин відомих художників у підручниках з української мови як додатковий засіб формування в учнів життєвих компетентностей

Лебединська М. О.

105

Особливості логоритмічних занять в індивідуальній корекційній роботі з дошкільниками з особливими освітніми потребами

Сидор О. В.

110

Про необхідність нової навчальної дисципліни

Хань Тао

113

Жанрові особливості музичних творів для труби (на матеріалі творчості китайських композиторів)

Цебрій І.В.

116

Практичні засади музичних шкіл-метриз Західної Європи у VIII - XI ст.

Ян Цзян

122

Керівництво емоційною стимуляцією у викладанні вокальної музики для дітей

Яременко Л.М.

126

Вокально-педагогічна спадщина Антоніо Сальєрі: Фортуната Франчетті

Секція 5. Загальна мистецька освіта в умовах сучасних викликів

ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОГО БАНДУРНОГО ВИКОНАВСТВА НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ЗЗСО

Жуков В. П.

доктор філософії,

доцент кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

Іванченко Д. О.

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 3-го року навчання
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

В статті запропоновано проведення тематичного заняття з вивчення сучасного бандурного виконавства на уроках музичного мистецтва в закладах загальної середньої освіти. Розглянуто та наведено історичні свідчення, теперешні факти застосування та популяризації народного музичного інструменту на зразках різних модерних течій популярної музики.

Ключові слова: бандура, виконавець, урок, музичне мистецтво.

The article offers a thematic lesson on the study of modern bandura performance in music lessons in general secondary education. The historical evidence, current facts of application and popularization of folk musical instruments on the samples of various modern trends in popular music are considered and presented.

Key words: bandura, performer, lesson, musical art.

На нинішньому етапі розвитку загальної мистецької освіти в Україні важливим питанням в умовах сучасних викликів стає навчання та виховання учнів закладів загальної середньої освіти на засадах національних досягнень і здобутків у галузі культури і мистецтва, розширення інтересу до історичних традицій та народної творчості.

Дійсною українською шкільною навчальною програмою з предмету «Музичне мистецтво» передбачається вивчення народних музичних інструментів, що поширені на теренах нашої країни. До таких музичних інструментів ми відносимо символ українського народного музичного інструменталізму – бандуру. Саме через даний музичний інструмент можна познайомити здобувачів середньої освіти з українською культурою, великим мистецьким надбанням України та музично-виконавською традицією гри на бандурі.

І досі питання стосовно виникнення бандури є відкритим і неоднозначним через брак документів і точних описів інструмента, який ми тепер зevamo бандурою. І тому, можливо, ще якийсь час кожен, хто матиме бажання досліджувати виникнення бандури, вибере для себе сам, яка із версій точніша. Щодо виникнення самого інструмента існує декілька гіпотез: західна О. Фамінцина, східна М. Лисенка, Ф. Колесси та автохтонна Г. Хоткевича, Г. Ткаченка [2].

Новітній етап розвитку бандурної творчості та виконавства базується на прадавніх традиціях, адже бандурне мистецтво нерозривно пов'язане із кобзарством, цією живою фольклорною енциклопедією історії України з усіма плачами та радощами, з лицарями її славними. Зазначимо, що кобза-бандура стала уособленням героїко-патріотичного духу українців, а постать кобзаря-бандуриста, яка знайшла яскраве відображення в українській літературі, музиці,

поезії, живописі, театрі та, найважливіше, – у народній творчості, є втіленням слави та величі українського народу. Сьогоднішній етап розвитку бандурного мистецтва базується на прадавніх традиціях і разом з тим позначений новими тенденціями, зокрема удосконаленням самого інструменту, збагаченням методики гри, розширенням репертуару, зростанням кількості бандурних шкіл в Україні та за кордоном [3].

Багатобічні можливості сучасного бандурного виконавства сприяють використанню національного народного інструмента не лише як солюючого та акомпонуючого, але і в ансамблях однорідного й мішаного складів, малої та великої форми, у різноманітних складах оркестрів, де бандура представлена у ролі сольного епізодичного інструмента.

Наприкінці 90-х років ХХ століття відбулась поява нового виконавського напрямку гри на інструменті – популяризація бандурної творчості шляхом поєднання її з іншими виконавськими жанрами, часом незвичайними композиціями. У рамках цього напрямку з'явилася низка гуртів, що належать до різних стилістичних напрямків рок і поп-музики, які починають включати бандуру як один із основних інструментів колективу. Зазвичай це фолк-рок гурти. Яскравим прикладом бандури в рок-музиці є гурт «Тінь сонця». Ще одним гуртом, який активно використовує бандуру є жіноче тріо «Кралея», який виконує кавер-версії найкращих світових та українських естрадних хітів поп-музики, уривки з мюзиклів, джазові композиції. Є також кілька груп, які лише нещодавно розпочали свою творчу кар'єру – це група «Брати», дует В&В Project, солісти-виконавці Ярослав Джусь та Георгій Матвеев. Наприклад, львівський дует «Crossed Parallels» складається із саксофону та бандури, він змішує різні популярні стилі, такі як джаз, рок, етно та поп.

Можна зазначити, що в українському мистецькому просторі бандура це інструмент, до якого останнім часом звертаються представники різних музичних стилів та напрямків, що входять до різних модерних течій. Зверненням до

бандури є важливим для фолк-року не тільки з точки зору технічних і виражальних можливостей інструменту, але вперш за все як символу національної ідеї, яку намагаються представляти учасники фолк-рок гуртів. Для бандуристів, які грають переважно кавер-версії естрадних пісень та саундтреків, цей репертуар стає найкращим щодо реклами власної творчості, а також пропагування чудового музичного інструменту – бандури. Взагалі поява цікавих музичних композицій є проявом поширення репертуару світової музики, яка включає досягнення поп-музики, джаз і фольклор різних континентів світу, що безумовно, є перспективним утворенням з великим виконавським потенціалом [1].

Новочасне бандурне виконавство – важлива невід’ємна частина українського музичного мистецтва, яка постійно розвивається та оновлюється. Удосконалюється та збагачуються засоби виразності, методи гри, значно розширюється репертуар, з’являються нові солісти-віртуози, нові оригінальні колективи.

Вчителю дана велика справа на землі – йому доручено і довірено справу естетичного навчання та виховання дітей. Коли розповідаєш про твір композитора чи про музику загалом, школярам відкривається віконце у світ музичного мистецтва. А вчитель дістає величезне задоволення від того, що подарував їм ці хвилини, проведені з мистецтвом сучасного бандурного виконавства.

Список використаних джерел

1. Брояко Н. Бандурне виконавство у сучасних субкультурах України. *Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. 2017. № 1. (вип. 36).* URL : <http://nzm.tnpu.edu.ua/article/view/169832>

2. Захарець С. *Генеза бандури та парадокси історичного розвитку*. URL : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/76950/22-Zakharec.pdf?sequence=1>

3. Чабан-Чайка С. Багатогранні можливості бандурного виконавства. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2021. № 2. DOI <https://doi.org/10.31654/2663-4902-2021-PP-2-134-140>

СЕМІОТИКА МУЗИЧНОЇ РЕКЛАМИ

Калашник М.П.

доктор мистецтвознавства, професор,
професор кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
Заслужений діяч мистецтв України
м. Харків, Україна

Стаття присвячена проблемі семіотики музичної реклами. Досліджуючи проблему семіотики реклами виявлено, що основні здобутки в цьому напрямі наразі належать Західному Світу. Проте такий ракурс розгляду семіотики активно розвивається також і українськими вченими. Виявлено, що реклама не може бути зведена лише до семіотики – оскільки неможливо звести матеріальне життя лише до ментальних площин (а семіотика тяжіє саме до них).

Ключові слова: *семіотика, реклама, музична реклама, культура, естетика постмодернізму.*

The article is devoted to the problem of semiotics of music advertising. Researching the problem of semiotics of advertising revealed that the main achievements in this direction currently belong to the Western World. However, this angle of consideration of semiotics is also actively developed by Ukrainian scientists. It was found that advertising cannot be reduced only to semiotics - since it is